

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL UAB „VILNIAUS ENERGIJA“ VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2012 m. gegužės 11 d. Nr. 1S-61

Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2012 m. gegužės 11 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl UAB „Vilniaus energija“ (toliau – VE) veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) 7 straipsnio (anksčiau – 9 straipsnis) reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė :

(1) Konkurencijos taryba 2012 m. sausio 9 d. gavo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – VEI) 2012 m. sausio 9 d. pareiškimą Nr. 2R-40 (I tomas, 1-5 b. l.; II tomas 1-171 b. l.) dėl galimo VE piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi (toliau – Pareiškimas).

(2) Anot VEI, VE netinkamai perdavė šilumos punktų priežiūrą. VEI nurodė, jog VE per itin trumpą laikotarpį, 2011 m. spalio 20-30 d., perdavė visų iki tol jos prižiūrėtų 4441 daugiabučių namų šilumos punktų priežiūrą daugiabučių namų bendrijoms ir administratoriams, asmenims, veikiantiems jungtinės veiklos pagrindu, kas sudarė apie 67 proc. visų Vilniaus miesto daugiabučių namų šilumos punktų. VEI teigimu, daugeliu atvejų šilumos punktai buvo perduoti asmenims, kurie nebuvo pasirengę vykdyti jų priežiūros, nes šilumos punktų priežiūra reikalauja atlikti žymiai didesnės apimties ir techniškai sudėtingesnius darbus, o per tokį trumpą laiką šie asmenys negalėjo įgyti papildomų žmogiškųjų, technologinių ir kitokių išteklių. Be to, VE nesiaiškino, ar šilumos punktus perimantys asmenys gali atlikti šilumos punktų priežiūrą, ar turi atitinkamus atestatus. Anot VEI, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2, 3, 20, 22, 28, 31, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2011, Nr. 123-5816) (toliau – Pakeitimo įstatymas), kuriuo buvo įtvirtintas draudimas šilumos tiekėjams būti pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojais, numatė pereinamąjį laikotarpį iki 2012 m. liepos 1 d. įstatymo nuostatomis įgyvendinti (pakeitimai įsigaliojo 2011 m. lapkričio 1 d.), todėl VE neprivalėjo skubėti perduoti šilumos punktų. Anot VEI, toks VE elgesys vertintinas kaip nesąžiningų šilumos tiekimo ir pastatų šildymo punktų priežiūros sąlygų primetimas pažeidžiantis vartotojų interesus. VEI 2012 m. vasario 3 d. rašte Nr. (03)2R-187 (III tomas, 1 b. l.) Konkurencijos tarybai pažymėjo, jog šilumos tiekėjai kituose miestuose vis dar vykdo daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų (įskaitant ir šilumos punktus) priežiūrą.

(3) VEI taip pat nurodė, jog perduodama šilumos punktus, VE galėjo pakeisti šilumos punktuose nustatytą šildymo režimą vartotojams nenaudingu būdu, t.y. išjungti ekonominį režimą bei nustatyti maksimalią leistiną patalpų oro temperatūrą. VEI kelia prielaidą, kad šildymo režimo pakeitimą VE galėjo atlikti neinformavusi apie tai daugiabučių namų bendrijų ar administratorių ir negavusi jų sutikimo (II tomas, 8 b. l.; III tomas 12 b. l.).

(4) Anot VEI, galėjo būti kelių dienų laikotarpis po šilumos punktų perdavimo-priėmimo aktų pasirašymo, kai šilumos punktai apskritai nebuvo reguliuojami, nes šilumos punktų perdavimo aktai pasirašyti ankstesne data, nei aktuose nustatyta punktų perdavimo data. Tačiau, kaip nurodė VEI, ji neturi išsamių duomenų apie tuos šilumos punktus, kurie buvo palikti be faktinės priežiūros (II tomas, 8 b.l.; III tomas 12-13 b. l.).

(5) VEI teigimu, VE galėjo taikyti spaudimą perduodant šilumos punktus, grasindama nepasirašyti pastato parengties šildymo sezonui paso, jei nebus pasirašytas šilumos punkto perdavimo-priėmimo aktas ir taip perimta šilumos punkto priežiūra (III tomas 15 b. l.).

(6) VEI taip pat nurodė, jog VE, perduodama šilumos punktų priežiūrą, neperdavė šilumos punktų techninės dokumentacijos bei automatikos su nuotolinio valdymo sistema. VEI Konkurencijos tarybai pateikė šilumos punktų perdavimo-priėmimo aktų pavyzdžius, kuriuose nurodoma, jog perdavimo metu nuotolinio šilumos prietaisų rodmenų nuskaitymo ir perdavimo bei parametrų valdymo įrenginiai neperduodami. Dėl to, VEI nuomone, galėjo būti ribojama šilumos punkto prižiūrėtojo galimybė tinkamai vykdyti prižiūrėtojo funkcijas ir tuo pačiu buvo apribotos naujų šilumos punktų priežiūrą vykdančių ūkio subjektų galimybės veikti daugiabučių namų šilumos punktų priežiūros rinkoje Vilniaus mieste. VEI vertinimu, reikiamą kompetenciją šilumos sistemų priežiūroje turintys subjektai, įvertinę tai, kad nuotolinio valdymo sistemą ir toliau valdo VE, nebus suinteresuoti vykdyti šilumos punktų priežiūros bei neturės galimybių pasirinkti kito subjekto, teikiančio nuotolinio duomenų nuskaitymo paslaugos, kadangi šilumos punktuose jau yra įrengta VE valdoma nuotolinio valdymo sistema (I tomas, 3-5 b. l.).

(7) Anot VEI, tokie aukščiau aprašyti VE veiksmai galėjo padidinti šilumos kiekio suvartojimą 2011 m. lapkričio mėnesį Vilniaus mieste. VE, VEI nuomone, užimdama dominuojančią padėtį šilumos tiekimo daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojams rinkoje Vilniaus mieste, tokiais veiksmais galėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 7 straipsnį, draudžiantį piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi.

(8) Nagrinėjant VEI pateiktą Pareiškimą buvo išnagrinėta VEI, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – VKEKK), Vilniaus miesto savivaldybės, VE pateikta informacija, išanalizuotos šilumos ūkio sektorių reglamentuojančių teisės aktų nuostatos.

(9) Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau – Šilumos ūkio įstatymas) pakeitimus, įsigaliojusius nuo 2011 m. lapkričio 1d., šilumos tiekėjas negali būti šilumos punktų prižiūrėtoju. Be kita ko, Pakeitimo įstatyme buvo nustatyta, kad iki bus sudarytos sutartys su Šilumos ūkio įstatymo reikalavimus atitinkančiais pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojais (eksploatuotojais), šildymo ir karšto vandens sistemas (įskaitant ir šilumos punktus) prižiūri esami prižiūrėtojai, bet ne ilgiau kaip iki 2012 m. liepos 1 d.

(10) Atkreiptinas dėmesys, kad VKEKK 2012 m. kovo 12 d. patikrinimo akte Nr. S3-2, patvirtintame VKEKK 2012 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. O3-76 (toliau – Patikrinimo aktas), nustatė, kad šilumos punktų priežiūros perdavimo Pakeitimo įstatymo reikalavimus atitinkantiems pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojams (eksploatuotojams) tvarka Pakeitimo įstatyme nebuvo reglamentuota¹ (VI tomas, 12 b. l.).

(11) Pagal iki 2011 m. lapkričio 1 d. galiojusios Šilumos ūkio įstatymo 28 straipsnio 5 dalies nuostatas, šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjas buvo atsakingas už jam nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų namų šilumos punktų įrenginių priežiūrą (eksploataciją). VKEKK Patikrinimo akte nustatė, kad VE šilumos kaina, diferencijuota pagal šilumos punktų nuosavybę, į kurią buvo įskaičiuotos šilumos punktų priežiūros sąnaudos, buvo pradėta taikyti nuo 2011 m. gegužės 1 d. Tai reiškia, kad VE pagal tuo metu galiojusius teisės aktus, nuo 2011 m. gegužės 1 d. privalėjo vykdyti šilumos punktų priežiūrą, kurios sąnaudos nuo 2011 m. gegužės 1 d. iki 2011 m. lapkričio 1 d. buvo įskaičiuojamos į šilumos kainą (VI tomas, 12 b. l.).

(12) Kaip VKEKK nustatė Patikrinimo akte, VE 2011 m. vasario mėn. paskelbė konkursą šilumos punktų įrenginių ir šildymo bei karšto vandens sistemų priežiūros paslaugoms pirkti, kuris Viešųjų pirkimų tarnybos buvo sustabdytas, tačiau buvo leista sudaryti laikinas šilumos punktų priežiūros sutartis su faktiškai tuo metu šilumos punktų priežiūros veiklą vykdžiusiais asmenimis. Dėl to VE 2011 m. gegužės mėn. esamiems (šilumos punktų priežiūrą vykdžiusiems iki 2011 m. gegužės 1 d.) pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojams pasiūlė sudaryti su VE, kaip šilumos tiekėju, laikinas iš AB „Vilniaus šilumos tinklai“ nuomojamų šilumos punktų įrenginių

¹ VKEKK VEI prašymo pagrindu atliko patikrinimą, kurio metu tyrė, ar VE nuo 2011 m. lapkričio 1 d. šilumos punktų priežiūros veiklos nevykdymas ir šios veiklos perdavimas kitiems asmenims galėjo turėti įtakos 2011 m. lapkričio mėn. padidėjusiam šilumos suvartojimui, lyginant su 2010 m. lapkričio mėn.

priežiūros darbų sutartis, iki kol bus įvykdytas šilumos punktų įrenginių ir šildymo bei karšto vandens sistemų priežiūros paslaugų pirkimas (VI tomas, 12-13 b. l.).

(13) Pakeitimo įstatymu pakeistoje Šilumos ūkio įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojas neturi teisės įgalioti kitų asmenų verstis atestatu reguliuojama veikla arba perduoti jiems šią teisę pagal sutartį, arba kitaip pavesti vykdyti šią veiklą. Išimtis iš šios taisyklės suteikta tik daugiabučio namo savininkų bendrijoms, kurios, būdamos pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojais, gali pirkti atskirus darbus ar paslaugas iš kitų asmenų. Pastebėtina, kad šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros veikla gali užsiimti tik VEI išduotus atestatus turintys asmenys (Šilumos ūkio įstatymo 31 straipsnis), kai tuo tarpu daugiabučio namo savininkų bendrijoms nuosavybės teise priklausančius šilumos punktus turi teisę eksploatuoti be VEI išduoto veiklos atestato (VEI 2012 m. vasario 9 d. raštas Nr. (2.32-24)6V-335, III tomas, 11 b. l.). Kaip matyti iš aukščiau išdėstytų nuostatų, Šilumos ūkio įstatymo pakeitimu šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojams, išskyrus daugiabučio namo savininkų bendrijoms, buvo uždrausta sutarčių ar kitu pagrindu pavesti kitiems asmenims vykdyti šildymo ir karšto vandens sistemų, įskaitant ir šilumos punktų, priežiūrą. Kaip nurodė VE, ji niekada neturėjo jokių darbuotojų, padalinių, skirtų daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros veiklai bent kiek didesne apimtimi, kadangi tiek 2011 m. gegužės – spalio mėnesiais, tiek ir anksčiau šiems darbams buvo samdomi rangovai. Anot VE, Pakeitimo įstatymo nuostatomis uždraudus asmenims (išskyrus bendrijas), vykdančioms šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūrą, samdyti rangovus, VE nebegalėjo vykdyti šios veiklos dėl imperatyvių teisės aktų pasikeitimo (V tomas, 6 b. l.).

(14) Pakeitimo įstatymu pakeistoje Šilumos ūkio įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog į šilumos ir karšto vandens kainas negali būti įtraukiamos jokios sąnaudos, susijusios su pastatų vidaus šildymo (įskaitant ir šilumos punktus) ir karšto vandens sistemomis. Ši nuostata pakeitė iki tol galiojusį reglamentavimą, pagal kurį šilumos kainos buvo diferencijuojamos pagal šilumos punktų priklausomybę, t.y. į šilumos kainą buvo įtraukiamos šilumos tiekėjui priklausančių šilumos punktų priežiūros sąnaudos. Anot VE, dėl minėtų nuostatų pakeitimo, taip pat dėl draudimų samdyti rangovus, šilumos punktų priežiūros vykdymo perdavimas buvo ne savanoriškas VE sprendimas, bet pasikeitusio imperatyvaus teisinio reguliavimo numatytos pareigos vykdymas (V tomas, 5-6 b. l.).

(15) VKEKK, įvertinusi VE pateiktus duomenis, Patikrinimo akte teigia, kad nuo 2011 m. lapkričio 1 d. šilumos punktų priežiūros veiklą, pasirašant šilumos punktų priežiūros perdavimo-priėmimo aktus, VE perdavė tiems patiems asmenims, vykdžiusiems pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros darbus tiek iki 2011 m. gegužės 1 d., tiek ir nuo 2011 m. gegužės 1 d., kuomet pagal tuo metu galiojusius teisės aktus šilumos punktų priežiūrą turėjo pradėti vykdyti VE. VKEKK atsitiktiniu būdu patikrinus pasirinktus daugiabučius namus buvo nustatyta, kad juose visą nagrinėjamą laikotarpį² pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų (įskaitant ir šilumos punktų) priežiūrą faktiškai vykdė tie patys asmenys (VI tomas, 7 b. l.).

(16) Tuos pačius faktus patvirtino ir VE nurodydama, kad iki 2011 m. lapkričio 1 d. šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūrą vykdė ne VE darbuotojai, tačiau asmenys, turintys atitinkamą kompetenciją, technines priemones ir gebėjimus - VE rangovai (V tomas, 5 b. l.). VE 2012 m. balandžio 2 d. raštu pateikė informaciją apie daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojus ir jų pasikeitimus 2011 m. spalio mėn. pabaigoje – lapkričio mėn. pradžioje, iš kurios matyti, kad daugumoje atvejų šilumos punktų prižiūrėtojais po 2011 m. lapkričio 1 d. liko tie patys asmenys, kurie vykdė šilumos punktų priežiūrą iki 2011 m. lapkričio 1 d. (V tomas, 39-140 b. l.).

(17) VKEKK Patikrinimo akte konstatuota, kad „tikrinamuose daugiabučiuose namuose pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūrą vykdė asmenys, turintys priežiūros atestatus.“ VKEKK Patikrinimo akte pateikiama išvada, kad „iki 2011 m. gegužės 1 d. šilumos punktų priežiūrą vykdė asmenys, kuriuos pasirinko patys gyventojai arba daugiabučių namų bendrojo

² VKEKK tikrintas laikotarpis: 2010 m. spalio – gruodžio mėn. ir 2011 m. spalio – gruodžio mėn.

naudojimo objektų valdytojai ir kurie pagal rangos sutartis su VE nuo 2011 m. gegužės 1 d. vykdė šią veiklą, o nuo 2011 m. lapkričio 1 d. jiems buvo perduotas šilumos punktų priežiūros valdymas, turėjo VEI išduotus galiojančius atestatus, suteikiančius teisę verstis energetikos įrenginių eksploatavimu. <...> manytina, kad faktiškai šilumos punktų priežiūrą vykdę asmenys buvo pakankamai kompetentingi <...> ir kartu buvo tinkamai pasirengę priimti šilumos punktų priežiūros vykdymą“ (VI tomas, 13 b. l.).

(18) VEI 2012 m. vasario 23 d. rašte Nr. (03)2R-274 (III tomas, 12 b. l.) nurodė, jog neturi jokių rašytinių įrodymų, kad VE būtų perdavusi netvarkingus ar kokiu nors būdu išderintus šilumos punktus. VEI, teigdama apie galimai perduotus netvarkingus šilumos punktus apeliuoja į tai, jog Vilniaus miesto savivaldybės mero pavaduotojas 2012 m. sausio 12 d. rašte Nr. A51-2237 (3.3.10.1-EM-4) (III tomas, 59 b. l.) VEI nurodė, jog šilumos suvartojimas 2011 m. lapkričio mėnesį galėjo padidėti dėl to, kad buvo pereita nuo ekonominio prie komfortinio režimo. Tačiau iš minėto Vilniaus miesto savivaldybės mero pavaduotojo rašto nėra aišku, kokie asmenys ir kada prie tokio režimo perėjo – nėra jokios informacijos, leidžiančios teigti, jog taip galėjo pasielgti būtent VE, o ne šilumos punktų prižiūrėtojai.

(19) VEI yra nurodžiusi, jog VE galėjo spausti daugiabučių namų bendrijas ir/ar administratorius, jog šie perimtų šilumos punktų priežiūrą. VEI 2012 m. vasario 23 d. rašte Nr. (03)2R-274 užsiminė, jog keli daugiabučių namų atstovai, prieš šildymo sezono pradžią atvykę į VEI nurodė, kad VE nesutinka pasirašyti šilumos įrenginių parengties šildymo sezonui aktų. Minėti daugiabučių namų atstovai, VEI teigimu, nurodė, kad VE reikalavo pasirašyti tam tikrus dokumentus ir tik tada VE pasirašys parengties šildymo sezonui aktus. Tačiau VEI neturi tikslios informacijos, kokius dokumentus reikalavo pasirašyti VE (III tomas, 15 b. l.).

(20) VEI prie 2012 m. vasario 23 d. rašto Nr. (03)2R-274 pridėjo pastato šilumos įrenginių parengties šildymo sezonui aktų pavyzdžius (III tomas, 30-32 b. l.). Iš šių pavyzdžių matyti, kad keli šilumos įrenginių parengties šildymo sezonui aktai yra nepasirašyti VE atstovo, be to, juose yra VE atstovo įrašas, teigiantis jog VE nustatė tam tikrus šilumos įrenginių parengties šildymo sezonui trūkumus, o neturint pastato šilumos įrenginių parengties šildymo sezonui akto, vartoti šilumą leidžiama gavus raštišką VEI leidimą (Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 77 punktą). Tokio VE atstovo įrašo negalima vertinti kaip spaudimo, kadangi galutinį sprendimą leisti ar neleisti pastatui vartoti šilumą priima VEI, o ne VE. Be to, nėra informacijos, jog VE apskritai būtų atsisakiusi tiekti šilumą kuriam nors iš objektų, kuriems nepasirašytas pastato šilumos įrenginių parengties šildymo sezonui aktas. Konstatuotina, kad nenustatyta jokių faktų, jog VE taikė kokį nors spaudimą, reikalaujama perimti iš jos šilumos punktus.

(21) VEI yra nurodžiusi, kad galėjo būti tam tikras laikotarpis, kai buvo pasirašyti šilumos punktų perdavimo-priėmimo aktai, tačiau kelias dienas šilumos punktai apskritai nebuvo reguliuojami – nauji prižiūrėtojai fiziškai negalėjo prieiti prie šilumos punktų (nebuvo perduoti šilumos punkto raktai, perdavimo aktai pasirašyti anksčiau nei aktuose numatyta šilumos punktų perdavimo data ir pan.) (II tomas, 8 b.l.; III tomas 12-13 b. l.). Analizuojant šią aplinkybę pasakytina, kad VEI nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių tokius teiginius, todėl tokie VEI teiginiai vertintini kaip prielaida.

(22) Kaip minėta aukščiau, VEI yra nurodžiusi, jog šilumos tiekėjai kituose miestuose vis dar vykdo daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų (įskaitant ir šilumos punktus) priežiūrą, įvertinę tai, kad Pakeitimo įstatymo nuostatos numatė pareinamąjį laikotarpį (III tomas, 1 b. l.). Analizuojant šią aplinkybę pastebėtina, kad nėra aiški šilumos ūkio specifika kituose Lietuvos miestuose, be to, VKEKK Patikrinimo akte yra padariusi išvadą, kad VE veiksmi, perduodant šilumos punktus, neprieštaruja Pakeitimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatomis (VI tomas, 13 b. l.). Darytina išvada, kad nenustatyta aplinkybių, kurios leistų įtarti, kad Pakeitimo įstatymo nuostatos draudė VE šilumos punktus perduoti nuo 2011 m. lapkričio 1 d.

(23) VKEKK Patikrinimo akte konstatavo, kad šilumos suvartojimui daugiabučiuose namuose neturėjo įtakos UAB „Vilniaus energija“ veikla/neveikimas perduodant šilumos tinklų priežiūrą (VI tomas, 14 b. l.).

(24) VE nurodė, kad ji šilumos punktų prižiūrėtojams neperdavė ir negalėjo perduoti kokių nors nuotolinio šilumos punktų darbo valdymo teisių ir/ar tokių įrenginių nuosavybės, nes nuotolinio šilumos punktų darbo valdymo perdavimo klausimas šilumos punktų prižiūrėtojams jokiais teisės aktais neregamentuojamas. Visi šilumos punktai gali būti valdomi betarpiškai daugiabučių namų patalpose, kuriose yra patys šilumos punktai (šilumos punkto pulto arba distancinio pultelio pagalba). VE teigimu, nuotolinio punktų valdymo funkcija yra papildoma, kuria nei šilumos tiekėjas VE, nei AB „Vilniaus šilumos tinklai“ (įrangos savininkas), nei šilumos punktų prižiūrėtojai šiuo metu nesinaudoja dėl Pakeitimo įstatymu, kuriuo buvo pakeista Šilumos ūkio įstatymo 20 straipsnio 1 dalis, nustatytų draudimų, t.y. subjektai, nesantys daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojais šia funkcija nesinaudoja dėl draudimo asmenims, kurie nėra pastato šildymo ir karšto vandens prižiūrėtojai, reguliuoti nuotoliniu būdu šilumos punkto įrenginių darbą, o subjektai, esantys daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojais dėl kito draudimo – sudaryti sutartis su šilumos punktų/ atitinkamos įrangos savininkais (V tomas, 8–9 b. l.).

(25) VE 2012 m. balandžio 2 d. rašte Nr. 013-01-6140 papildomai nurodė, kad šilumos punktuose integruota valdymo, duomenų perdavimo ir stebėjimo sistema atlieka/yra skirta visai eilei funkcijų atlikti, kurių dauguma (išskyrus šilumos punktų parametrų darbo nuotolinį valdymą) buvo ir išlieka būtinos šilumos tiekėjo licencijuotos veiklos pareigoms vykdyti, užtikrinant saugų ir patikimą energijos vartotojų aprūpinimą energija mažiausiomis sąnaudomis, įskaitant šilumos gamybos įrenginių bei perdavimo tinklo veiklos funkcionalumo užtikrinimą, avarinių situacijų valdymą ir pan. (V tomas, 8–9 b. l.).

(26) VE pažymėjo, kad ji nė viename Vilniaus miesto daugiabučiame name nebūdama šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtoja, jokio nuotolinio (ar nenuotolinio) daugiabučių namų šilumos punktų darbo valdymo nevykdė. VE teigia, jog ji, siekdama išvengti žmogiškojo faktoriaus (pvz., atsitiktinės kurio nors darbuotojo klaidos), paprašė AB „Axis industries“ (nuotolinio valdymo (reguliavimo) ir šilumos tinklo įrenginių veiklos bei kitų duomenų perdavimo įrenginių funkcionalumą administruojanti įmonė) panaikinti galimybę VE darbuotojams reguliuoti daugiabučių namų šilumos punktų darbą nuo 2011 m. lapkričio mėnesio (V tomas, 8 b. l.).

(27) VE paaiškino, kad absoliuti dauguma Vilniaus mieste esančių šilumos punktų yra automatiniai, t.y. jiems joks darbo režimo reguliavimas iš esmės nėra reikalingas, nes automatizuoto šilumos punkto įrenginiai, priklausomai nuo lauko oro temperatūros, patys užtikrina nustatytą šildymo sistemos vandens temperatūrą. Todėl esant automatiniam ar pusiau automatiniam šilumos punktui (atskirtam nuo šilumos perdavimo tinklo) pastatas šilumos suvartoja tiek, kiek jos „pasiima“ iš centralizuoto šilumos tiekimo tinklo (atitinkamai šilumos tiekėjas niekaip negali daryti įtakos šilumos srautui į pastatą, pvz., didindamas šilumnešio temperatūrą ar kitus parametrus perdavimo tinkle) (V tomas, 9 b. l.).

(28) Konkurencijos taryba teiravosi VEI, ar ji yra nustačiusi faktų, kad VE tiek kelias dienas iki 2011 m. lapkričio 1 d., tiek po 2011 m. lapkričio 1 d. galėjo naudoti nuotolinio valdymo sistemą. VEI prie 2012 m. balandžio 2 d. rašto Nr. (03)2R-503 pridėjo asociacijos „Infobalt“ 2012 m. kovo 5 d. raštą Nr. 03-01, iš kurio yra aišku, kad „Infobalt“ nenustatė, kad VE būtų naudojusi nuotolinio valdymo sistemą 2011 m. spalio - lapkričio mėnesiais (IV tomas, 90 b. l.). Be to, VEI prie Pareiškimo yra pateikusi 2011 m. gruodžio 29 d. UAB „Synergy Consulting“ sertifikuotų informacinių sistemų auditorių išvadą, kurioje nustatyta, kad nuo 2011 m. lapkričio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 28 d. VE darbuotojai Vilniaus m. savivaldybės daugiabučių namų šilumos punktų įrenginių nuotoliniu būdu nevaldė (II tomas, 170 b. l.).

(29) VEI prie 2012 m. vasario 23 d. rašto Nr. (03)2R-274 pridėjo 73-iosios daugiabučių namų bendrijos „Viršuliškės“ (toliau – Bendrija) 2012 m. sausio 10 d. raštą Nr. 12-04 VEI, kuriame ji nurodo, jog 2011 m. gruodžio mėnesį VE esą be Bendrijos sutikimo buvo pakeitusi nustatytus šilumos punkto parametrus tokiu būdu, kad butuose buvo labai šilta (24-25 laipsniai) (III tomas, 33-34 b. l.). Tačiau šis Bendrijos teiginys nepagistas jokiais įrodymais, todėl nėra pagrindo teigti, kad būtent VE atliko tokius veiksmus. Kitame VEI pateiktame dokumente (UAB „Asvis“ 2012 m. sausio 9 d. rašte Nr. 12/01/09 VE ir VEI (III tomas, 45 b. l.)) nurodyta, jog name 2011 m. spalio 25-

26 dienomis (dar prieš Pakeitimo įstatymo įsigaliojimą) padidėjo šilumos energijos suvartojimas dėl šilumos energijos valdiklio nestabilaus veikimo. Taigi šiuo atveju taip pat nėra įrodymų, jog VE būtų naudojusi nuotolinio valdymo sistemą, kadangi šilumos energijos kiekio suvartojimas galėjo padidėti būtent dėl paties valdiklio nestabilaus veikimo, kaip ir nurodyta pačiame rašte, o ne dėl VE veiksmų naudojant nuotolinio valdymo sistemą.

(30) VEI 2012 m. vasario 23 d. rašte Nr. (03)2R-274, pagrįsdama savo teiginį, kad kompetentingi šilumos sistemų prižiūrėtojai nesuinteresuoti imtis šilumos punktų priežiūros, nes nuotolinio valdymo sistemą ir automatiką valdo VE, nurodė, jog yra daugiabučių namų savininkų bendrijos „Delfino namas“ (toliau - DNSB) 2012 m. vasario 10 d. raštas Nr. 20120210-01 VEI, kuriame ši bendrija nurodo, jog negali susirasti subjekto, kuris tinkamai vykdytų šilumos punkto priežiūrą (III tomas, 20, 28 b. l.). Pažymėtina, kad iš minėto DNSB rašto turinio neaišku, dėl kokių priežasčių ji negali susirasti subjekto, kuris tinkamai vykdytų šilumos punkto priežiūrą. Daugiau jokių kitų duomenų dėl VE sudarytų kliūčių naujiems šilumos sistemų prižiūrėtojams užsiimti šilumos punktų priežiūros veikla VEI nepateikė.

(31) Atkreiptinas dėmesys į tai, jog, kaip nurodė VE 2012 m. balandžio 2 d. rašte Nr. 013-01-6140, šiuo metu šilumos punktus prižiūri didelis ūkio subjektų skaičius (apie 500 subjektų), o šiais prižiūrėtojais po 2011 m. lapkričio 1 d. iš esmės išliko tie patys asmenys tokią priežiūrą vykde ir iki 2011 m. lapkričio 1 d. Todėl ir ši aplinkybė neleidžia teigti, jog kompetentingi šilumos sistemų prižiūrėtojai nesuinteresuoti imtis šilumos punktų priežiūros, dėl to, kad nuotolinio valdymo sistemą ir automatiką valdo VE.

(32) Analizuojant aplinkybę, jog VE neperdavė reikiamos dokumentacijos šilumos punktų prižiūrėtojams, pasakytina, jog VKEKK Patikrinimo akte nustatė, kad „Šilumos tinklų ir šilumos vartojimo įrenginių priežiūros (eksploatavimo) taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1-111 (Žin., 2010, 43-2084), 267 punkte yra nustatyta, kad šilumos punkte <...> turi būti šilumos punkto įrenginių techninių duomenų lentelės, eksploatavimo instrukcijos, operatyvinis žurnalas, nustatytos šilumos suvartojimo ir kondensato grąžinimo normos, režimų grafikai, o tiekiami garo ir termofikacinio vandens kiekiai nurodyti režimų lentelėse. Iš to darytina išvada, kad visa šilumos punktų priežiūrai atlikti reikalinga dokumentacija, nepriklausomai nuo to, kas 2011 metais buvo atsakingas už šilumos punktų priežiūrą (VE ar kiti asmenys), turėjo būti šilumos punkte“ (VI tomas, 7-8 b. l.). VEI pateikė šilumos punktų prižiūrėtojų klausimynų atsakymus ir faktinių aplinkybių patikrinimo aktus (II tomas, 68-54 b. l.; III tomas 47-58 b. l.). Nors pateiktuose dokumentuose šilumos punktų prižiūrėtojai bei VEI atstovai patvirtino, jog nebuvo faktiškai perduota šilumos punktų dokumentacija, tačiau, kaip buvo nustata aukščiau, daugumoje atvejų šilumos punktų priežiūrą perėmė tie patys ir iki perėmimo priežiūrą vykde asmenys, kurie dokumentaciją turėjo turėti iki perdavimo. Atkreiptinas dėmesys, kad AB „City service“ (šilumos punktų prižiūrėtojas), viename iš klausimynų nurodė, kad dokumentacija nebuvo perduota, nes ši bendrovė šilumos punktą prižiūrėjo iki perdavimo momento. Pateiktoje informacijoje nėra jokių duomenų, jog VE perduodant šilumos punktus juose nebuvo kokių nors reikalingų dokumentų ir kad tokių dokumentų atskirą perdavimą būtų privalėjusi organizuoti VE.

(33) Konkurencijos taryba teiravosi VEI, ar ši yra atlikusi skaičiavimus, ar aukščiau aprašyti VE veiksmai galėjo ir kiek galėjo padidinti šilumos kiekio suvartojimą. VEI pateikė informaciją, jog apskritai šilumos suvartojimas Vilniaus mieste tam tikruose namuose yra išaugęs, tačiau nurodė, jog nėra atlikusi tokių skaičiavimų, jog būtent VE aukščiau aprašyti veiksmai galėjo lemti šilumos suvartojimo padidėjimą Vilniaus mieste (III tomas, 12 b. l.).

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(34) Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis draudžia ūkio subjektams piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus.

(35) Kaip minėta nutarimo aprašomojoje dalyje, VKEKK nustatė, o VE patvirtino, kad daugiabučiuose namuose tiek 2011 m. spalio mėn., tiek 2011 m. lapkričio mėn. (po VE įvykdyto šilumos punktų perdavimo) pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų (įskaitant ir šilumos punktų) priežiūrą faktiškai vykdė tie patys asmenys. VKEKK taip pat nustatė, kad daugiabučiuose namuose pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūrą vykdė asmenys, turintys priežiūros atestatus, o VE priežiūrą perdavė kvalifikuotiems asmenims. Kartu VKEKK Patikrinimo akte yra padariusi išvadą, kad VE veiksmai, perduodant šilumos punktus, neprieštarauja Pakeitimo įstatymo 8 straipsnio 2 daliai. Nėra jokių patikimų duomenų ir apie tai, jog VE būsimiems šilumos punktų priežiūrėtojams galėjo taikyti kokį nors spaudimą perimti šilumos punktus, taip pat nėra įrodymais patvirtintos informacijos, jog VE galėjo perduoti kokiu nors būdu išderintus ar sugadintus šilumos punktus. Galiausiai VEI nurodė, kad nėra atlikusi skaičiavimų, jog būtent dėl VE veiksmų perduodant šilumos punktų priežiūrą galėjo padidėti šilumos suvartojimas Vilniaus mieste, o tuo tarpu VKEKK nustatė, kad šilumos suvartojimui daugiabučiuose namuose neturėjo įtakos VE veikla/neveikimas perduodant šilumos tinklų priežiūrą.

(36) Vertinant aplinkybę, jog VE neperdavė reikiamos dokumentacijos šilumos punktų priežiūrėtojams, pasakytina, jog VKEKK Patikrinimo akte nustatė, kad visa reikalinga dokumentacija turėjo būti šilumos punkte, be to, kaip buvo konstatuota nutarimo aprašomojoje dalyje, daugumoje atvejų šilumos punktų priežiūrą perėmė tie patys ir iki perėmimo priežiūrą vykdė asmenys, kurie dokumentaciją turėjo turėti iki perdavimo. Tą iš esmės patvirtino ir vienas šilumos punkto priežiūrėtojas, nurodydamas, kad jam VE neperdavė jokios dokumentacijos, kadangi būtent jis šilumos punktą priežiūrėjo ir iki 2011 m. lapkričio 1 d., kai įsigaliojo Pakeitimo įstatymas.

(37) Atsižvelgiant į šias aplinkybes, nėra pagrindo įtarti, kad VE, perduodama šilumos punktų priežiūrą, galėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 7 straipsnį, kadangi nėra duomenų, jog VE galėjo atlikti kokius nors Konkurencijos įstatymo 7 straipsniui priešingus veiksmus, nėra duomenų apie priežastinio ryšio tarp VE vykdytų veiksmų, perduodant šilumos punktus ir padidėjusio šilumos kiekio suvartojimo, t.y. nėra duomenų apie galimai VE padarytą žalą konkurencijai ar vartotojų interesams.

(38) Nutarimo aprašomojoje dalyje nustatyta, kad VE šilumos punktų priežiūrėtojams neperdavė nuotolinio šilumos punktų darbo valdymo teisių ir/ar tokių įrenginių nuosavybės. Tačiau nėra pagrindo abejoti VE pateiktais paaiškinimais, kad tokio perdavimo ji negalėjo atlikti dėl objektyvių priežasčių (nesamo šio klausimo reglamentavimo teisės aktais, dėl nuotolinio valdymo sistemos platesnių funkcijų, nei tik šilumos punktų parametrų reguliavimo, atlikimo), o šilumos punkto darbą galima reguliuoti pačio šilumos punkto patalpoje, be to, dauguma šilumos punktų yra automatizuoti.

(39) Pagal Konkurencijos tarybos turimą informaciją, nenustatyti faktai, jog VE būtų naudojusi nuotolinio valdymo sistemą. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, jog, kaip nurodė VE, šiuo metu šilumos punktus priežiūri didelis ūkio subjektų skaičius (apie 500 subjektų), o šiais priežiūrėtojais po 2011 m. lapkričio 1 d. iš esmės išliko tie patys asmenys tokią priežiūrą vykdę ir iki 2011 m. lapkričio 1 d. Be to, nėra duomenų, kad šilumos punktų priežiūrėtojai ar tokia veikla norintys užsiimti asmenys, būtų skundę VE veiksmus dėl ribojimo užsiimti šia veikla. Dėl šių aplinkybių nėra pagrindo įtarti, kad VE būtų ribojusi naujų šilumos punktų priežiūrėtojų galimybes pradėti šilumos punktų priežiūros veiklą.

(40) Atsižvelgus į visas aukščiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti, jog VE riboja ar galėjo riboti konkurenciją, nepagrįstai varžyti kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeisti vartotojų interesus ir tokiu būdu galėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimus, todėl remiantis Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punktu nėra pagrindo pradėti tyrimą dėl VE veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl UAB „Vilniaus energija“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas